

pen en la redacció d'informes sobre temes que poden ser debatuts en un moment o altre en el mateix tribunal.

Objectiu del PP: assalt al TC. Però en aquesta batalla política en què s'ha vist immers el TC, hi ha una estratègia més de fons orquestrada per la majoria conservadora i propera al PP. I és que el cas de Pérez Tremps pot causar un cert retard de la sentència de l'Estatut, que la presidenta del TC, Maria Emília Casas, volia tancar abans de la fi del seu mandat, el mes de juny.

D'aquesta manera, si finalment el magistrat recusat presenta la dimissió –com alguns sectors polítics ressalten–, la substitució, que haurà de ser a instàncies del Govern espanyol, hauria de fer-se amb una certa rapidesa, si és que l'executiu de Zapatero vol evitar deixar en mans d'una majoria conservadora el TC. Una majoria que, a més, podria fer-se amb el càrrec de la presidència d'aquesta institució. Cal tenir present que el càrrec de la presidència del tribunal és un element clau, ja que disposa de la capacitat del vot de qualitat en cas d'empat en una deliberació. Per tant, si la “tendència conservadora” arriba a controlar la majoria del TC i la presidència, és fàcil imaginar que els recursos del PP i del Defensor del Pueblo podrien prosperar.

Però al marge de l'envit contra l'Estatut de Catalunya, que el PP sempre ha utilitzat per desgastar l'executiu del PSOE –només cal recordar les similituds del text català amb l'andalús, que té el suport dels populars–, amb aquesta operació per aconseguir la majoria al TC els populars intenten fer-se amb l'hegemonia del poder judicial. Una hipotètica majoria conservadora al TC s'afegiria a la ja existent en el Consell General del Poder Judicial. I atrinxerats en aquest espai, els populars podrien plantejar un veritable assetjament a l'executiu de Zapatero, amb vista a les properes eleccions legislatives.

Mentre aquesta lluita es produeix en el poder judicial, les formacions polítiques catalanes continuen amb el mateix nivell d'unitat que van mantenir durant el procés de negociació de l'Estatut a Madrid.

Enric Rimbau

“Al marge de la sentència del TC, cal preparar-se per a un procés sobiranista”

Jaume Renyer (Vila-Seca, Tarragonès, 1958) és professor de Dret Administratiu a la Universitat Rovira i Virgili (URV) i president del Fòrum Català pel Dret a l'Autodeterminació. Com a exmembre del Consell Consultiu de la Generalitat de Catalunya (del 2000 al 2004), coneix els límits del marc constitucional espanyol.

Què us sembla la recusació del magistrat Pérez Tremps del Tribunal Constitucional (TC) per analitzar els recursos contra l'Estatut català?

—Primer, no té precedents. Segon, els arguments en els quals es basa la incompatibilitat són arbitraris, ja que fan referència a uns treballs professionals previs a la tramitació de l'Estatut. Per tant, és molt més “causa d'incompatibilitat” les manifestacions fetes pel magistrat García Calvo, sent ja membre del TC, que mostraven una animadversió evident contra els continguts del projecte estatutari català. En canvi, la recusació d'aquest magistrat va ser desestimada.

Aquests fets s'emmarquen dins d'un fenomen més ampli, com és la persistent actitud de bona part de la judicatura espanyola –que sembla actuar seguint un impuls polític– que prioritza una determinada concepció de la unitat de l'estat.

—Hi ha qui veu en tots aquests episodis de la judicatura una estratègia orquestrada del PP. És exagerat?

—Crec que assistim a un fenomen molt més ampli, com és l'emergència d'un nacionalisme espanyol exclouent de qualsevol altra forma de convivència de plurinacionalitat. Es dona també en la cúpula empresarial, com s'ha vist en el bloqueig de Joan Rossell en la presi-

dència de la CEOE, l'actitud davant l'opa d'Endesa per Gas natural o en la jerarquia de l'Església catòlica, que ha deslegitimadament reiteradament els altres nacionalismes diferents a l'espanyol i ha atorgat només a aquest un valor moral.

Per tant, el PP és l'expressió política d'aquest estat d'opinió actual, que té unes arrels culturals i històriques molt profundes en la mentalitat espanyola, i que es deixa veure també en les declaracions de destacats membres del poder judicial, que opinien sobre qüestions polítiques del tot alienes a la seva funció, com ara les famoses declaracions de Jiménez de Parga, o de Francisco José Hernando, sobre el català i les sevillanes.

—Aquesta politització de la judicatura ha desdibuixat la separació entre el poder judicial i la resta de poders polítics?

—Hi ha una confusió de papers entre el poder judicial i els altres poders de l'estat, com es va poder comprovar en la tramitació de la llei de partits, i que ha continuat amb un seguit de declaracions de representants del CGPJ en temes estrictament polítics, al voltant de l'Estatut català. Aquest intervencionisme va en detriment del paper arbitral del poder judicial, el paper que, per exemple, ha sabut representar el Tribunal Suprem del Canadà, que ha estat crucial per ca-

JORDI PUJOL

nalitzar per vies estrictament democràtiques el conflicte entre el Quebec i la resta de la federació. És inimaginable que aquest paper el pugui desenvolupar el TC, arribat el cas que al País Basc o a Catalunya es plantegi un procés cap a la sobirania.

—Quines repercussions tenen per al mateix TC aquests episodis de crisi?

—Poden comportar la pèrdua d'autoritat moral d'un organisme que té una funció arbitral en els conflictes entre estat i comunitats autònomes i les decisions del qual són determinants per a la configuració, en un sentit o un altre, de l'arquitectura constitucional de l'estat.

En altres estats, com Israel, els EUA o Alemanya, els jutges dels tribunals suprems també són nomenats a proposta dels partits, però una vegada en l'exercici del seu càrrec actuen amb lleialtat a la institució a la qual pertanyen, més que no pas al servei del partit que els ha proposat, del criteri del qual s'aparten

sovint. Per la qual cosa el prestigi dels tribunals suprems d'aquests països, per la seva imparcialitat i per l'equanimitat dels seus judicis, és més alt que no pas el de Turquia, per exemple.

—Com pot repercutir tota aquesta crisi en la política catalana?

—Centrant-ho en el cas català, un pronunciament del TC retallant encara més l'Estatut actual és greu, perquè no hi ha precedents d'una sentència sobre un text ja aprovat en referèndum. La qual cosa comporta el fet agreujant de desautoritzar la voluntat popular, si és que finalment la sentència altera el contingut de l'Estatut. En segon lloc, la interpretació política d'un pronunciament d'aquestes característiques seria que es posa punt final al procés de reivindicació nacional català.

—Seria un tancament en fals?

—Dependria de la reacció de les forces polítiques catalanes. La resposta no hauria de ser una reforma de la Constitució per fer possible el nou Estatut. És un via condemnada al fracàs. Cal plantejar la via cap a la sobirania. Per tant, cal presentar un conflicte jurídic i polític amb l'estat espanyol, que s'ha de preparar des d'ara, no condicionat a un pronunciament restrictiu del TC. Perquè, què passa si el tribunal deixa l'Estatut com està? No plantejarem d'aquí a un temps la qüestió de la sobirania?

S'està demostrant que l'Estatut actual no és garantia de l'increment competencial i financer de la Generalitat. Ja el mateix Govern actual del PSOE, a través del recurs d'inconstitucionalitat contra el CAC, o aprovant la llei de la dependència, o el decret de l'ensenyament, que amplia les hores del castellà, acota l'àmbit competencial de la Generalitat d'una manera tan restrictiva que el du a l'equiparació amb el comú de comunitats autònomes. Malgrat que hi ha un nou Estatut, hi ha la percepció social de retrocés de l'autonomia catalana.

Aquest episodi ha anticipat durant uns anys un debat polític que tard i d'hora s'havia de plantejar la societat catalana, quan es comprovessin les greus insuficiències de l'Estatut aprovat. Això l'obligarà, molt abans del termini previst —una generació—, a decidir quin poder vol tenir com a país.

—Si l'Estatut ensopega al TC, el president Montilla parla d'un pla B; Artur Mas, de recuperar l'Estatut del

30 de setembre, i Josep-Lluís Carod-Rovira, d'iniciar un procés cap a la sobirania.

—Desconec el pla B, i no comparteixo el retorn a les posicions del 30 de setembre del 2005, sinó que, com deia abans, cal preparar la formulació d'un conflicte polític per a la sobirania. Al marge del sentit de la sentència del TC, cal preparar-se per a un procés sobiranista.

—I no és més pragmàtic tornar al consens assolit pel Parlament català, el 30 de setembre del 2005?

—Però és que això voldria dir que el Parlament de Catalunya ha de tornar a engegar el procés de redacció d'un nou Estatut. No val la pena limitar-se a l'horitzó del 30 de setembre. Val la pena anar més a fons i preparar mentalment el nostre poble, cercant el consens social i les complicitats polítiques per fer un plantejament similar al que es formula a Escòcia, el Quebec o Flandes, on es configuren unes majories socials que donen suport a tenir un estat propi.

—I aquí, amb l'actual composició política i social, és factible, això?

—Sempre, el nucli promotor parteix d'una situació minoritària. Per tant, la primera condició és que hi hagi un partit, coalició o força social que tingui voluntat i capacitat de liderar un projecte d'aquestes característiques, i que comporta un procés d'anys. A hores d'ara aquest nucli no està configurat. Hi ha tres partits, teòricament favorables a l'autodeterminació: CiU, ERC i ICV. Però és òbvi que no estan en condicions d'iniciar una estratègia plegats.

—ERC es defineix com a independentista i participa en el Govern de la Generalitat de Catalunya. És compatible?

—Hi ha una diferència de funcions entre partit i govern. Com a militant d'Esquerra, personalment, crec que ha de ser compatible complir amb els compromisos amb els socis de govern, però alhora, des del partit cal treballar, ja des d'ara, en una estratègia d'acumulació de forces per plantejar a mitjà termini un procés cap a la sobirania. Per a mi, el nucli del treball polític d'un partit independentista és centrar el seu discurs en el dret a decidir.

Enric Rimbau